

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Seirearuanne

Aruande liik	☒ vahearuanne ☐ lõpparuanne		
1. TAT nimetus	Toetuse andmise tingimused riskikäitumise ennetamiseks, riskis olevate perede toetamiseks ning turvalise elukeskkonna arendamiseks		
2. TAT tunnusnumber	2014-2020.2.07.004.01.15-0003		
3. Toetuse saaja nimi	Siseministeerium		
4. Partnerite nimed	Tervise Arengu Instituut		
5. TAT abikõlblikkuse periood	01.07.2015 – 31.12.2021		
6. Aruandeperiood (kumulatiivselt)	01.07.2015 – 01.08.2019		
7. Ülevaade toetatavate tegevuste elluviimisest (kumulatiivselt)			
Tegevused, elluviimise periood, lühiülevaade ja hinnang tegevuste elluviimise kohta			
Tegevuse nr ja nimetus	2.1 Käitumisoskuste Mängu arendamine ja laiendamine õpilaste koolis toimetuleku parandamiseks ja riskikäitumise ennetamiseks.		
Alategevuse nr ja nimetus	1.1. Käitumisoskuste Mängu arendamine, laiendamine ja elluviimine		
Tegevuse või alategevuse planeeritud algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.07.2015 – 31.12.2020	Tegevuse või alategevuse tegelik algus- ja lõppkuupäev (pp.kk.aa)	01.08.2015 –
Tegevuse või alategevuse lühiülevaade ja hinnang tegevuste elluviimisele, sh parimad praktikad, esinenud probleemid ja	Seoses toetuse andmise tingimuste planeeritust hilisema kinnitamisega, lükkusid ka veidi edasi Käitumisoskuste Mängu alategevused ning nendega alustati planeeritust hiljem. 1.1.1 Käitumisoskuste Mängu hanke ettevalmistamine ja läbi viimine. 2015. aasta augustis kuulutas Tervise Arengu Instituut (edaspidi <i>TAI</i>) välja lihtsustatud korras tellitava teenuse hanke. Hanke kutse lisati riigihangete registrisse „Käitumisoskuste Mängu koolitusprogrammi hankimine“ (RH 166093).		

ettevõetud abinõud.	<p>Hanke dokumente küsisid neli organisatsiooni, ning samuti saadeti hanke dokumendid PAXIS Instituudile. Tähtaegselt esitas pakkumuse PAXIS Instituut. Esitatud pakkumus vastas hanke tingimustele ning PAXIS Instituudiga sõlmiti leping viieks aastaks. Lepingu alusel viib PAXIS Instituudi koolitaja kogu programmi ulatuses läbi 3 mentorite koolitust ja väljastab litsentsid metoodika jagamiseks 200 Eesti õpetajale.</p> <p>2015. aasta oktoobris kuulutas TAI välja lihtsustatud korras tellitava teenuse hanke 2015/16. õppeaasta mentorite leidmiseks. Hanke tulemusena sõlmiti leping 9 mentoriga.</p> <p>2016. aasta veebruaris kuulutas TAI välja lihtsustatud korras tellitava teenuse hanke uute mentorite leidmiseks (2016/17. õa-ks). Hanke tulemusena sõlmiti leping 15 uue mentoriga. Üks 2016. aastal sõlmitud mentori lepingutest lõpetati ennetähtaegselt, kuna mentoril puudus võimalus lepingujärgselt õpetajat toetada.</p> <p>2016. aasta juunis kuulutas TAI välja lihtsustatud korras tellitava teenuse hanke mentorite leidmiseks 2015/16. õa-l töötanud mentorite seast, et leida juurde nii mentorina kui ka õpetajate koolitajana töötavaid mentoreid 2016/17. õa-ks.</p> <p>2017. aasta veebruaris kuulutas TAI välja lihtsustatud korras tellitava teenuse hanke uute mentorite leidmiseks (2017/18. õa-ks). Hanke tulemusena sõlmiti leping 12 uue mentoriga. Antud lepingutest lõpetati üks enne 2017/2018 õa algust, kuna mentor ei olnud muutunud töökoormuse tõttu valmis õpetajat lepingujärgselt toetama. Lisaks lõpetati üks lepingutest 2017 sügisel, kuna mentoril ei olnud võimalik lepingulisi kohustusi täita. Selleks, et antud mentorile määratud õpetajale jätkuvalt tuge pakkuda, sõlmiti uus leping mentori väljaõppe läbinud ja hankes osalenud isikuga. 2017. aasta sügisel viidi läbi ka täiendav lihtsustatud korras tellitava teenuse hange koolitaja-mentorite leidmiseks (RH nr 190727), mille tulemusena sõlmiti 21 lepingut. Kokku toetas 2017/2018 õa metoodikat rakendavaid õpetajaid 32 mentorit (alates 2018. a veebruarist 31 mentorit), kellest 8 viis läbi ka õpetajatele mõeldud koolitusi. Üks 2017. aastal sõlmitud mentori lepingutest lõpetati poolte kokkuleppel ennetähtaegselt, kuna mentor asus tööle VEPA Käitumisoskuste Mängu projektijuhina Tervise Arengu Instituuti.</p> <p>2018. aasta juulis (tähtaeg 10. juuli) viidi läbi sotsiaal- ja eriteenuste lihtmenetluse (lihtsustatud korras tellitava teenuse) hange koolitajate leidmiseks (2018/19 õa-ks). Hanke tulemusena sõlmiti leping 8 koolitajaga, kellest 5 on varem VEPA koolitajana teenust pakkunud ja 3 varasema VEPA koolitaja kogemusega. 2018. aasta juulis (tähtaeg 01. august) viidi läbi hange VEPA mentorite leidmiseks, hanke tulemusena sõlmiti leping 20 VEPA Käitumisoskuste mängu mentoriga. Pilootprojekti raames võeti tööle 11 VEPA koolimentorit, kes toetavad ja nõustavad VEPA metoodikat rakendavaid õpetajaid oma koolis; 8 koolimentoril on sõlmitud töövõtuleping Tervise Arengu Instituudiga ja 3 koolimentori tööd tasustab kool.</p> <p>2019. aasta veebruaris viidi läbi avatud konkurss uute VEPA mentorite leidmiseks (tähtaeg 11.03.2019). Avatud konkursi käigus valiti välja 33 mentori kandidaati, kes läbisid VEPA mentori väljaõppe 28.-30. märtsil.</p> <p>2019. aasta juunis (tähtaeg 14.06.2019) viidi läbi sotsiaal- ja eriteenuste lihtmenetluse (lihtsustatud korras tellitava teenuse) hange koolitajate leidmiseks (2019/20 õa-ks). Hanke tulemusena sõlmiti leping 11 koolitajaga, kellest 8 on varem VEPA koolitajana teenust pakkunud ja 3 varasema VEPA koolitaja kogemusega. Kuna hanke käigus ei leitud piisavalt koolitajaid, viidi läbi 2019. aasta juulis (tähtaeg 23. juuli) lisahange puuduvate koolitajate leidmiseks. Lisahanke</p>
---------------------	--

tulemusena sõlmiti leping 1 koolitaja teenust pakkunud kandidaadiga, kellel on varasem VEPA koolitaja kogemus.

2019. aasta juulis (tähtaeg 28.06.19) viidi läbi hange VEPA mentorite leidmiseks, hanke tulemusena sõlmitakse leping 23 VEPA Käitumisoskuste mängu mentoriga. Laiendamaks VEPA koolimmentorite võrgustikku kaasatakse programmi 39 koolimentorit, kellest 25ga sõlmitakse töövõtuleping Tervise Arengu Instituudiga ja 14 koolimentori tööd tasustab kool.

Koostöö PAXIS Instituudiga on sujunud vastavalt hankelepingule, instituut on väljastanud kokku 126 litsentsi.

1.1.2 Käitumisoskuste Mängu venekeelseks kohandamine.

2015. aastal alustati Käitumisoskuste Mängu meetodika kohandamist vene keelde. Tõlgiti peamine Käitumisoskuste Mängu sõnavara ja õpetajaraamat.

2016. aastal jätkati meetodika kohandamist vene keelde. 2016 esimesel poolaastal tõlgiti lõpuni kõik vajalikud materjalid (vigurite kirjeldused, kiitude blanketid, märguannete ja plakatite tekstid, hindamisinstrumendid ja muud juhendmaterjalid). Tõlgitud materjalid (õpik, plakatid ja hindamismaterjalid) kohandas meetodikaga vastavusse mentor Anita Baumbach, kellel väljakoolitatud Käitumisoskuste Mängu mentorina on ainsana väga hea vene keele oskus ja põhjalikud teadmised meetodika olemusest, sellele sobivast lapsesõbralikust lähenemisest nii sisulises kui ka keelelises mõttes. Peale kohandusprotsessi küljendati ja kujundati venekeelsed materjalid vastavalt eestikeelsetele materjalidele.

2017. aasta alguses tõlgiti meetodika video transkriptsioon vene keelde, et lisada videole subtiitrid ning kevadel anti välja lisaks eestikeelsele programmi tutvustavale voldikule ka venekeelne voldik.

2018. aastal tõlgiti VEPA kodu vanemaraamat vene keelde ning see on kättesaadav terviseinfo veebis.

Alates kevadest 2018. ilmub VEPA meetodikat tutvustav uudiskiri koos lühikese venekeelse kokkuvõttega (tavaliselt antud kaldkirjas iga teksti lõpus nagu nt <https://mailchi.mp/71542ce5d888/vepa-aprilli-uudiskiri>), et hoida kaasatuna ka vene emakeelega õpetajaid. VEPA meetodikat tutvustaval Facebook'i leheküljel (<https://www.facebook.com/vepamang/>) on olulisematel kajastustel olemas ka venekeelne tõlge, mis on toodud esimeses kommentaaris ja võimaldab ka vene emakeelega õpetajatel olla kursis VEPA programmi uudistega.

2019. aasta veebruaris kohandati VEPA meetodikat tutvustavat Facebook'i lehekülge (<https://www.facebook.com/vepamang/>) nii, et seda on võimalik jälgida ka vene keeles; enamik postitusi ilmub nii eesti kui ka vene keeles, mis võimaldas kaasata mitmeid vene emakeelega huvilisi. Kuna märtsi lõpus toimival mentorite väljaõppel osales venekeelseid mentoreid, siis tõlgiti koolitusmaterjalid vene keelde. Täiendati ka venekeelset VEPA õpikut.

1.1.3 Eesti- ja venekeelse Käitumisoskuste Mängu arendamine vastavalt vajadusele.

2015. aastal arendati pidevalt programmi rakenduse protsessi. Näiteks mõeldi detailsemalt läbi mentorite töö protsess ja eesmärk. Lisaks kohandati eestikeelset õpetajaraamatut ja parandati täiendavalt selle kujundust. Arendati

hindamisinstrumentide elektroonilisi vorme ja tehti muid jooksvaid muudatusi metoodika kvaliteetsema rakendamise tagamiseks.

Materjalidest telliti, trükiti ja jagati 21 uut õpetaja komplekti, kuhu kuulusid järgmised osad: õpetajaraamat, suupill, nimepulgad, memme vigurid, kiidude blanketid (täiskasvanult täiskasvanule ja lapselt lapselle), stopper ja lauakaardid.

2016. aastal jätkati programmi materjalide, sh VEPA plakatite, memme vigurite, kiidude blankettide ja lauakaartide kujundamist. 2016/17. õa esimeses pooles valmis igale liituvale õpetajale mõeldud A3-formaadis kujundatud plakatite komplekt, kuhu kuulub neli plakatit – VEPA vaikus, VEPA hääled, nädala ülevaate tabel ja VEPA käed. Jätkati ka eesti- ja venekeelse õpetajaraamatu keelelist korrektuuri ja täiendavat kujundamist. Materjalide paremaks kujundamiseks pildistati Käitumisoskuste Mängu rakendavas eesti õppekeele klassis mängu mängivaid lapsi ja mängu elemente ning klassikeskkonda.

Õpetajatele jagati 42 komplekti Käitumisoskuste Mängu materjale. Komplekt sisaldas ka uusi plakateid ja täiendava kujundusega õpikuid. Lisaks olid komplektis uued taimerid ja kaelapaelaga suupillid. Uutel taimeritel on eelmistega võrreldes suurem ekraan, nii õpetajal kui õpilastel oleks võimalik paremini taimeril jooksvaid numbreid näha, samuti on uue taimeri hääletase vaiksem, kuna eelnevalt tuli välja, et taimeri liiga vali hääl häirib õpilasi. Suupill vahetati välja kuna oli liiga raske ja õpetaja ei saanud seda kaelas kanda. Paralleelselt metoodika arendamisega analüüsitakse ja täiendatakse pidevalt materjalide komplekti. Sisulisi muudatusi tehakse järjepidevalt vastavalt õpetajate tagasisidele. Alustati Käitumisoskuste Mängu vanemaraamatu muutmise. Vanemaraamatu muutmine on vajalik, kuna PAXIS materjalide komplekti kuuluv vanemaraamat ei ole Eesti oludele sobiv. TAI poolt koostatakse Eesti oludele sobivam vanematele suunatud materjal, esialgne versioon valmib 2017. aastal.

2017. aastal täiendati õpetajate baas- ja täienduskoolituse metoodikat vastavalt õpetajate ja mentorite tagasisidele. Paralleelselt metoodika arendamisega jätkati ka programmi materjalide, sh VEPA plakatite, memme vigurite, kiidude blankettide ja lauakaartide täiendamist ning kujundamist. Lisaks parandati vastavalt õpetajate ja mentorite tagasisidele ka materjalide kasutusmugavust. Jätkati ka eesti- ja venekeelse õpetajaraamatu keelelist korrektuuri ja täiendavat kujundamist. Tõlgiti inglise keelest eesti keelde PAXIS Instituudi poolt välja antud mentorite manuaal, mis on sisendiks hetkel koostamisel olevale eestikeelsele manuaalile. 2017. ja 2018. aastal koostati koos töötavate mentoritega vanemaraamatut metoodikat rakendavate klasside laste vanematele. Toodeti õppevideo Käitumisoskuste Mängu kasutamisest klassikeskkonnas õpetajate baas- ja täienduskoolituste ning mentorite väljaõppe tarbeks. Lisaks koostati ka nii eesti- kui ka venekeelne metoodikat tutvustav voldik, mida saab kasutada nii teavitusüritustel kui ka koolitustel.

2017. aasta sügisel külastati välisvisiidi raames metoodika arendajat Ameerika Ühendriikides. Muuhulgas osaleti kohalikel mentorite väljaõppel ning kohtuti erinevate ülikoolide esindajatega, kes tegelevad nii metoodika hindamise kui ka arendamisega, külastati mitmeid VEPA tunde ja osaleti vanemate koolitusel.

2018. aastal täiendati õpetajate baas- ja täienduskoolituse metoodikat vastavalt õpetajate ja mentorite tagasisidele, pannes suuremat rõhku õpetajate praktikast võetud juhtumite käsitlemisele ning VEPA pikaajalisele mõjule. 2018. aastal jätkatakse VEPA mentori käsiraamatu arendamisega, toetudes mentorite ja õpetajate tagasisidele ning Balti Uuringute Instituudi vahendamise raportile. 2018. aastal avaldati VEPA kodu vanemaraamatu elektroonne versioon, mis on tasuta kättesaadav ja alla laetav siit: https://issuu.com/vepametoodika/docs/vepa-kodu-issuu_2018. 2018. aastal valmis raamatust ka trükiversioon.

2018. aasta kevadel valmisid uued VEPA meetodikat tutvustavad videod (VEPA mängu etapiviisiline rakendamine klassis, laste arvamused VEPA kohta, VEPA elementide põhjalik tutvustamine, video spleemide lugemiseks).

2018. aasta novembris toimus VEPA jõulukaartide konkurs kõikide VEPA meetodikaga liitunud klasside seas eesmärgiga leida VEPA-teemaline jõulukaart. Konkursist võtsid osa 20 klassi üle Eesti ja tulemuseks valiti 5 jõulukaarti, mis digitaliseeriti ning saadeti pühade ajal VEPA programmi partneritele ja VEPA programmis osalejatele (nt <https://www.facebook.com/vepamang/photos/a.226621287688224/898895710460775/?type=3&theater>).

2019. aasta esimeses pooles kohandati venekeelset VEPA õpetajate käsiraamatut, juurde telliti 110 eksemplari. 2019 a märtsis toimunud mentorite väljaõppe tarbeks tõlgiti koolitusmaterjalid vene keelde. Mentorite väljaõppel jagati uutele mentoritele 33 komplekti Käitumisoskuste Mängu materjale, sh 8 venekeelset komplekti ja 25 eestikeelset komplekti.

1.1.4 Mentorite täienduskoolitused ja väljaõpe.

2015. aastal viidi mentorite nõustamisi läbi peamiselt reflektiivsete arutelude vormis. Nõustamised toimusid valdavalt õpetaja koolituste järel lühikohtumistel ja elektrooniliste koosolekute vältel. Lisaks viis projektijuht läbi individuaalseid nõustamisi ja mõningaid kohtumisi mentoritega, kes selleks soovi avaldasid.

Mentorite töö kvaliteedi ja motivatsiooni hoidmiseks ning tõstmiseks on oluline läbi viia täienduskoolitusi. Mentoritel on erinevad kogemused ja teadmised ning sellest tulenevalt on koolitused ja kvisioonid meetodika kvaliteetseks rakendamiseks vajalikud.

2016. aastal viidi läbi mentorite töö kvaliteedi ühtlustamiseks põhjalik sõlmitud lepingute sisu analüüs ning lisati uutesse lepingutesse vajalikud muudatused. 2016. aasta märtsis viis PAXIS Instituut läbi ühepäevase täienduskoolituse töötavatele mentoritele (osales 7 mentorit 9-st) ja kolmepäevase väljaõppe 20 uuele mentorile, kellest 15-ga sõlmiti hanke tulemusena leping. Leping sõlmiti 15 mentoriga, kuna see oli piisav arv õpetajate toetamiseks. Ülejäänud 5 mentorit koolitati n-õ tagavamentoritena, et tagada teenuse järjepidevus ja jätkusuutlikkus. Sellise vajaduse on tinginud varasem kogemus lepingute lõpetamistest ja asjaolu, et mentor võib teenuse osutamisest alati taganeda peale koolituse läbimist.

2016. aasta juunis toimus mentoritele võrdõiguslikkuse teemaline koolitus (osales 24 mentorit), et suunata mentoreid oma töös rohkem tähelepanu pöörama soolisele võrdsusele koolis.

2016. aasta augustis toimusid ühepäevane kvisiooni sessioon ja ühepäevane argumenteerimiskoolitus (osales 23 mentorit), et suunata mentoreid õpetajatega suheldes kasutama rohkem loogilisi mõttemudeleid.

Mentorite töö kvaliteedi ühtlustamiseks osalesid kõik mentorid õpetajate baaskoolitusel (16 akad. tundi). Baaskoolituse raames viisid mentorid läbi rühmatöid ja juhtisid arutelusid maailmakohvikutes.

Projektijuht viis mentoritega läbi ka individuaalseid nõustamisi nii kaugnõustamise vormis kui individuaalsete kohtumistena.

2017. aasta jaanuaris toimus mentoritele kahepäevane täienduskoolitus (11 akad. tundi, osales 15 mentorit 22-st). Koolituse eesmärk oli laiemalt käsitleda meetodika rakendamist hariduslike erivajadustega õpilaste seas, meetodikaga

<p>seonduvate võimalike väärtuskonfliktide lahendamisele ning kovisiooni vormis külastada metoodikat rakendavaid õpetajaid.</p> <p>2017. aasta märtsis viis PAXIS Instituut läbi ühepäevase (8 akad. tundi) täienduskoolituse töötavatele mentoritele (osales 17 mentorit 22-st) ja kolmepäevase (24 akad. tundi) väljaõppe 15 uuele mentorile, kellest 12-ga sõlmiti hanke tulemusena leping. Ülejäänud 3 mentorit koolitati vastavalt varasemale kogemusele n-õ tagavaramentoritena, et tagada teenuse järjepidevus ja jätkusuutlikkus.</p> <p>2017. aasta juunis toimus ühepäevane (8 akad. tundi) mentorite täienduskoolitus (osales 25 mentorit 34-st) mõjutamise teemal, et laiendada mentorite teadmisi, kuidas mõjutavad nemad õpetajaid ja õpetajad neid ning kuidas kasutada teadlikke tehnikaid positiivseks mõjutamiseks.</p> <p>2017. aasta augustis viidi läbi kahepäevane (16 akad. tundi) mentorite täienduskoolitus (osales 26 mentorit 34-st), millel keskenduti metoodika reflekteerimisele, metoodika keerulisemate osade vajalikkuse analüüsile ja juhtumite üle arutlemisele, tagasisidestamisele ning mentori töökäigule. Projektijuht viis mentoritega läbi ka individuaalseid nõustamisi nii kaugnõustamise vormis kui individuaalsete kohtumistena.</p> <p>2018. aasta jaanuaris toimus kahepäevane mentorite täiendkoolitus (osales 24 mentorit 32-st). Koolituse esimesel päeval toimus motivatsiooni teemaline koolitus, eesmärgiga tõsta mentorite teadlikkust enda, õpilaste ja juhendatavate õpetajate motivatsioonist ning seda mõjuvatest teguritest. Teisel päeval pakuti mentoritele supervisiooni ning keskenduti VEPA arendamisele vastavalt Balti Uuringute Instituudi vahehindamise raportis väljatoodud soovitudele. Talvekoolis sai kokkulepitud mentorite vaheline tugisüsteem, et kogenumad mentorid saaksid pakkuda nõustamist ja tuge uematele mentoritele oma piirkonnas.</p> <p>Sama aasta märtsis toimus mentorite koolitus, mille teemaks oli VEPA kohandamine HEV lastele ja koostööleping koolidega (osales 6 õpetajat, 1 koolijuht ja 14 mentorit).</p> <p>2018. aasta kevadel alustati koolimentorite süsteemi väljatöötamisega, mis peaks aitama kindlustada VEPA programmi jätkusuutlikkust peale ESF finantseeringu lõppemist. Sai väljatöötatud koolimentorite koolituskava, mis koosneb kolleegide tunnivaatlustest koos VEPA mentoriga, osalemisest täiendkoolitusel ja iseseisvast tööst (maht ligi 30 akadeemilist tundi). Koolimentorlust piloteeritakse 2018/2019 õppeaastal 10 koolis üle Eesti (Harjumaa, Tartumaa, Jõgevamaa, Võrumaa, Hiiumaa).</p> <p>2018. aasta augustis toimus kahepäevane mentorite täiendkoolitus (osales 25 mentorit). Esimesel päeval tegeleti VEPA koolimentorite koolitamisega ning VEPA mentori käsiraamatu arendamisega, teisel päeval toimus teadveloleku koolitus, et hoida mentoreid kursis olemasolevate tendentsidega vaimse tervise valdkonnas.</p> <p>2018. aasta sügisest on käivitatud mentorite tugisüsteem, mille järgi lepingulised VEPA koolitajad on toeks teistele mentoritele ja koolimentoritele, viies nendega läbi vastavalt vajadusele individuaalset nõustamist või grupikohtumisi.</p> <p>2019. aasta kevadel toimus uute VEPA mentorite kolmepäevane väljaõpe, mille käigus koolitati välja 33 uut mentorit, keda valiti avatud konkursi käigus. Koolituse viisid läbi Jeanette M. Puskas (PAXIS Instituudi rahvusvaheline mentorite treener) ja Triin Ulla ning Pille Õis (kogenud VEPA mentorid ja koolitajad). Jeanette M. Puskas tutvustas esimesel ja teisel koolituspäeval VEPA metoodikat ning selle</p>
--

uuendusi, kolmandal koolituspäeval keskendusid Pille Õis ja Triin Ulla VEPA mentori rollile, VEPA metoodika rakendamisele Eestis ja konkreetsete juhtumite analüüsile. Samal ajal toimus ka ühepäevane täienduskoolitus kõikidele kogenud VEPA mentoritele, mille viis läbi Jeanette M. Puskas. Koolituse eesmärgiks oli tutvustada VEPA metoodika uuendatud versiooni ning analüüsida juhtumeid mentorite praktikast. Täienduskoolitusest võtsid osa 12 VEPA piirkonnamentorit ja 6 koolimentorit.

2019. aasta juunis arendati edasi mentorite tugisüsteemi tuginedes mentorite suulisele tagasisidele, koolitajate senistele kogemustele ja koolimentorite fookusgruppide intervjuude tulemustele. Uus tugisüsteem eeldab, et koolitajad võtavad suurema vastutuse mentorite juhendamisel ja toetamisel ning VEPA programmi esindamisel oma piirkonnas.

Projektijuht viib mentoritega läbi individuaalseid nõustamisi vastavalt vajadusele.

1.1.5 Õpetajate koolitusprogrammi välja töötamine, õpetajate koolitamine ja Käitumisoskuste Mängu rakendamiseks väljatöötatud materjalide jagamine õpetajatele.

2015. aasta novembris viisid kolm töötavat mentorit läbi õpetajatele baaskoolituse (16 akad. tundi). Koolitusest võtsid osa iga osaleva kooli õpetaja, kes rakendavale klassile tunde annab. Koolitusel osalesid ka tugipersonali/juhtkonna esindajad. Kokku osales koolitusel vähemalt ühel päeval 34 õpetajat/tugispetsialisti/juhtkonna esindajat ning 9 mentorit. Käitumisoskuste Mängu rakendati 2015/16. õa-l 21 õpetaja poolt, kes osalesid koolitusel täismahus. Käitumisoskuste Mänguga oli 2015/16. õa-l liitunud 21 kooli: Tallinna 32. Keskkool, Tallinna Kuntsigümnaasium, Merivälja Kool, Tallinna Pääsküla Gümnaasium, Tallinna Saksa Gümnaasium, Audentese Erakool, Muraste Kool, Vääna Mõisakool, Laulasmaa Kool, Pärnu Vanalinna Põhikool, Pärnu Ülejõe Põhikool, Pärnu-Jaagupi Gümnaasium, Põltsamaa Gümnaasium, Viiratsi Kool, Lustivere Põhikool, Oskar Lutsu Palamuse Gümnaasium, Tartu Descartes'i Kool, Võru Kesklinna Kool, Antsla Gümnaasium, Sillamäe Eesti Põhikool ning Rakvere Reaalgümnaasium. Käitumisoskuste Mänguga 21-st liitunud koolist oli 15 uut kooli, kes alustasid Käitumisoskuste Mängu rakendamist 2015/16. õa-l, ja 6 kooli, kes jätkasid Käitumisoskuste Mängu rakendamisega. Peamiselt rakendati Käitumisoskuste Mängu esimestes (15 koolis) ja teistes (6 koolis) klassides.

2016. aasta veebruaris viidi läbi Käitumisoskuste Mängu rakendavatele õpetajatele täienduskoolitus. Koolitusel käsitleti veelkord kokkuvõtvalt metoodika sisu, arutati õpetajate ja mentorite varasemaid kogemusi, rakendamise käigus ette tulnud raskusi ning leiti ühiselt neile lahendusi.

2016. aasta juunis toimus 2015/16. õa aastalõpu tänuüritus, kus kõiki õpetajaid ja programmis osalevaid koole tänati. Lisaks toimus tänuüritusel kovisooni vormis refleksiooni sessioon ja analüüsiti 2015/16. õa hindamistulemusi.

2016. aasta oktoobris ja novembris läbisid metoodika baaskoolituse (16 akad. tundi) 42 õpetajat, kes alustasid metoodika rakendamist koolituse järgselt. Koolitusel osalesid ka koolide juhtkonna ning tugipersonali liikmed ning teised partnerid (nt vabatahtlikud vaatlejad, õpetajakoolituse õppejõud). Baaskoolitused viidi läbi kolmes grupis: kaks Tallinnas ja üks Tartus.

Õpetajate baaskoolituse programmi (sh õppekava) väljatöötamisel tegi projektijuht tihedat koostööd viie mentori/koolitajaga. Ühiselt analüüsiti eelneva aasta koolituste tulemusi, koolitusprogrammi ning osalejate tagasisidet eesmärgiga täiendada järgmiste õpetajate baaskoolituste programme. Ühiselt koostati koolituskava ja tehti põhjalik eeltöö kolme koolituse sisulise ühtsuse ja kvaliteedi tagamiseks.

	<p>2016. aastal oli õpetajate/koolide valiku peamiseks kriteeriumiks kooli enda soov ja kooli asukoht.</p> <p>2016/17. õa-ks on Käitumisoskuste Mänguga liitunud 42 kooli: Ahtme Gümnaasium, Aravete Keskkool, Audentese Erakool*, Audru Kool, August Kitzbergi nim. Gümnaasium, Emili Kool, Haapsalu Põhikool, Kehtna Põhikool, Kilingi-Nõmme Gümnaasium, Kohtla-Järve Tammiku Põhikool, Konguta Kool, Kose Gümnaasium*, Kärkla Põhikool, Lasnamäe Vene Gümnaasium, Laulasmaa Kool*, Laupa Põhikool, Leisi Keskkool, Maardu Gümnaasium, Merivälja Kool*, Muraste Kool*, Narva Soldino Gümnaasium, Paldiski Põhikool, Parksepa Keskkool, Põltsamaa Ühisgümnaasium*, Pärnu Vanalinna Põhikool*, Rakvere Põhikool, Rakvere Reaalgümnaasium*, Randvere Kool, Saue Gümnaasium, Sillaotsa Kool, Tallinna Kunstigümnaasium*, Tallinna Mustamäe Gümnaasium*, Tallinna Muusikakeskkool, Tallinna Saksa Gümnaasium*, Tallinna Ühisgümnaasium, Tartu Forseliuse Kool*, Tartu Hansa Kool, Tartu Kesklinna Kool, Viiratsi Kool*, Võnnu Keskkool, Väike-Maarja Gümnaasium, Väätsa Põhikool. Käitumisoskuste Mänguga 42-st liitunud koolist oli 29 uut kooli, kes alustasid Käitumisoskuste Mängu rakendamist 2016/17. õa-l, ja 13* kooli, kus juba olid eelnevalt metoodikat kasutatavaid õpetajaid või jätkasid Käitumisoskuste Mängu rakendamisega.</p> <p>2017. aasta veebruaris viidi läbi Käitumisoskuste Mängu rakendavatele õpetajatele ühepäevane (8 akad. tundi) täienduskoolitus. Koolitusel käsitleti veelkord kokkuvõtvalt metoodika sisu, arutati õpetajate ja mentorite varasemaid kogemusi, rakendamise käigus ette tulnud raskusi ning leiti ühiselt neile lahendusi.</p> <p>2017. aasta juunis toimus 2016/17. õa aastalõpu tänuüritus, kus kõiki õpetajaid, programmis osalevaid koole ja koostööpartnereid tänati. Koolitusel jagasid seminarivormis metoodika seonduvaid lisateadmisi mitmed valdkonnlitused eksperdid ja õpetajatel oli kunstiteraapia metoodika võtteid kasutades refleksiooni sessioon.</p> <p>2017. aasta septembris ja novembris viidi läbi õpetajate baaskoolitus (kokku 16 akad. tundi), kus osales kokku 91 õpetajat. Baaskoolitus viidi läbi viies grupis: kolm Tallinnas (millest üks oli venekeelne) ja kaks Tartus. Eesmärgiga ühtlustada koolitusgruppide kvaliteeti ja koolituse sisu paremat omandamist täiendati koostöös 8 mentoriga taaskord õpetajate baaskoolituse programmi (sh õppekava).</p> <p>2017. aastal oli õpetajate/koolide valiku peamiseks kriteeriumiks kooli enda soov ja kooli asukoht (eriti maakoolid ja väiksemad klassid).</p> <p>2017/18. õa-ks on Käitumisoskuste Mänguga liitunud 42 kooli: Ahtme Gümnaasium*, Antsla Gümnaasium*, Aruküla Põhikool, Audentese erakool*, Avatud Kool, C.R. Jakobsoni nim Torma Põhikool, Emili Kool*, Haapsalu Põhikool*, Hagudi Põhikool, Heimtali Põhikool, Kehra Gümnaasium, Kilingi-Nõmme Gümnaasium*, Kivi-Vigala Põhikool, Kohtla-Järve Tammiku Põhikool*, Kose Gümnaasium Harmi õpipaik, Kärkla Põhikool*, Kääpa Põhikool, Lasnamäe Vene Gümnaasium*, Laulasmaa Kool*, Laupa Põhikool*, Leisi Keskkool*, Lüllemäe Põhikool, Muraste Kool*, Narva Soldino Gümnaasium*, Põltsamaa Ühisgümnaasium*, Pärnu Vanalinna Põhikool*, Rakke Kool, Randvere Kool*, Rõngu Keskkool, Saue Gümnaasium*, Tabasalu Ühisgümnaasium, Tallinna Juudi Kool, Tallinna Saksa Gümnaasium*, Tallinna Toomkool, Tartu Erakool, Tartu Hiie Kool, Tartu Mart Reiniku Kool, Tartu Raatuse kool, Tartu Veeriku Kool*, TERA Peedu kool, Viiratsi Kool*, Võru Kesklinna Kool*. Käitumisoskuste Mänguga liitunud 42-st koolist oli uusi koole 20, kes alustasid Käitumisoskuste Mängu rakendamist 2016/17. õa-l, ja 22* kooli, kus juba olid eelnevalt metoodikat kasutatavaid õpetajaid või jätkasid Käitumisoskuste Mängu rakendamisega.</p> <p>2017. aasta oktoobris viidi lisaks läbi ka õpetajate täienduskoolitus (refleksioonipäev) kõigile eelnevatel aastatel metoodikat rakendanud õpetajatele.</p>
--	---

Refleksioonipäeval osales kokku 18 õpetajat ning esindajaid oli kõigist metoodika rakendusaastatest. Koolituspäeval keskenduti eettunud probleemide reflekteerimisele ja lahenduste otsimisele, rõhutati metoodika tõenduspõhisust, arutati võimaluste üle rakendada metoodikat hariduslike erivajadustega lastega ning metoodika edasiarenduste üle.

2018. aasta veebruaris viidi läbi viimane koolituspäev VEPA Käitumisoskuste Mängu rakendavatele õpetajatele (8 akad. tundi). Koolitusel käsitleti veelkord kokkuvõtvalt metoodika sisu, arutati õpetajate ja mentorite varasemaid kogemusi, rakendamise käigus ette tulnud raskusi ning leiti ühiselt neile lahendusi.

2018. aasta juunis toimus 2017/18. õa tänuüritus, kus kõiki õpetajaid, programmis osalevaid koole ja koostööpartnereid tänati. Koolitusel esitati kokkuvõtte õpetajate tagasisidest, jagati muljeid VEPA mõjust kooli kultuurile laiemalt ning tutvustati jõustava supervisiooni põhimõtteid. Eraldi tunnustati 8 kooli (Viiratsi Kool, Võru Kesklinna Põhikool, Pärnu Vanalinna Põhikool, Põltsamaa Ühisgümnaasium, Muraste Kool, Laulasmaa Kool, Tallinna Saksa Gümnaasium, Erakool Audentes), kus VEPA Käitumisoskuste Mängu rakendatakse järjekindlalt 3 või enam aastat. Üritusel osalenutele jagati trükitud VEPA kodu vanemaraamatud; need saadeti postiga ka kõikidele 2017/2018 õa. osalenud koolidele ja mõju-uuringus osalenud sekkumisklasside õpetajatele.

2018. aasta augustis viidi läbi VEPA metoodikat rakendanud õpetajate ühepäevased koolitused: kogemus- ja refleksioonipäevad (8 akad. tundi), mis toimusid kolmes grupis (Tallinn, Tartu ja Pärnu) võttes arvesse suurenenud VEPA õpetajate arvu (osales 59 õpetajat ja mentorit).

2018. aasta augustis-septembris ja novembris viidi läbi õpetajate baaskoolitus (kokku 16 akad. tundi), kus osales kokku 80 õpetajat. Baaskoolitus viidi läbi neljas grupis: kaks Tallinnas ja kaks Tartus. Eesmärgiga VEPA tutvustamiseks ja rakendamise toetamiseks koolis viidi õpetajate koolitusega paralleelselt läbi kaks lühikoolitust (8 akad. tundi, üks Tartus ja üks Tallinnas) kooli juhtkondade liikmetele (osales 16 inimest).

2018/19. õa-ks liitus Käitumisoskuste Mänguga liitunud 39 kooli: Pääsküla Gümnaasium*, Alavere Põhikool, Paldiski Põhikool*, Emmaste Põhikool, Tallinna Südalinna Kool, Kiviõli 1. Keskkool, Järva-Jaani Gümnaasium, Uuemõisa Lasteaed-Algkool, Haapsalu Põhikool*, Kadriina Keskkool, Kehra Gümnaasium*, Tori Põhikool, *Rapla Vesiroosi Gümnaasium*, Põlva Kool, Orissaare Gümnaasium, Pelgulinna Gümnaasium, Ilmatsalu Kool, Tarvastu Gümnaasium, Kõrveküla Põhikool, Vastseliina Gümnaasium, Tartu Hiie Kool*, Laulasmaa Kool*, Muraste Kool*, Põltsamaa Ühisgümnaasium*, Loo Kool, Ülenurme Gümnaasium, Kohtla-Järve Järve Gümnaasium, Tsirguliina Keskkool, Oskar Lutsu Palamuse Gümnaasium*, Võnnu Keskkool*, Pärnu Vanalinna Põhikool*, Kärdla Põhikool*, Leisi Keskkool*, Hagudi Põhikool*, Võru Kesklinna Kool*, Tartu Mart Reiniku Kool*, Tallinna Juudi Kool*, Erakool Audentes*, Tallinna Saksa Gümnaasium*.

Neist on 19* kooli, kus metoodikat rakendati ka eelnevalt; 10 kooli, kus piloteeritakse koolimentorluse süsteemi; 17 kooli, kus viidi läbi mitme-etapilist VEPA Käitumisoskuste Mängu mõju-uuringut kontrollklassides (ei rakendanud metoodikat); 4 kooli, mida kaasati programmi tagamaks VEPA metoodika laienemist kõikidesse maakondadesse. Alates 2018/2019 õppeaastast sõlmiti VEPA Käitumisoskuste Mängu programmiga liitunud koolidega partnerluslepingud, mis reguleerivad poolte õigusi ja vastutust.

2019. aasta talvel toimus viimane koolituspäev 2018/2019. õa-l VEPA programmiga liitunud õpetajatele. Koolitusel käsitleti veelkord kokkuvõtvalt

metoodika sisu, arutati õpetajate ja mentorite varasemaid kogemusi, rakendamise käigus ette tulnud raskusi ning leiti ühiselt neile lahendusi.

2019. aasta juunis toimus 2018/19. õa tänuüritus, kus kõiki õpetajaid, programmis osalevaid koole ja koostööpartnereid tänati. Kooolitusel esitati kokkuvõtte õpetajate tagasisidest, jagati muljeid VEPA mõjust ning tutvustati esimesi VEPA metoodika mõju-uuringu tulemusi (Karin Streimann). Eraldi tunnustati 4 koooli (Emmaste Põhikoool, Kärdla Põhikoool, Leisi Keskkooool, Oskar Lutsu Palamuse Gümnaasium), kus VEPA Käitumisoskuste Mängu rakendatakse järjekindlalt 3 või enam aastat.

Kooolide koondnimekiri on leitav siit: <http://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamise/kooolis/vepa-mang/liitunud-kooolid>.

1.1.6 Õpetajate juhendamine ja nõustamine mentorite poolt.

Mentorite peamine roll oli toetada õpetajaid metoodika rakendamise esimese õppeaasta vältel. Peale õpetajate baaskooolitust külastas iga mentor tema juhendamisel olevaid õpetajaid vähemalt korra kuus kooolis kohapeal. Lisaks sellele nõustasid mentorid õpetajaid elektroonilisel ja/või telefoni teel.

2015/16. õa vältel sõlmiti metoodika rakendamiseks leping 9 mentoriga, kes toetasid mänguga liitunud 21 õpetajat. Kolm mentorit viisid läbi õpetajate baaskooolituse. 2015/16. õa-ks sõlmitud 9 mentorilepingust lõpetati üks ennetähtaegselt, kuna mentoril ei olnud isiklikel põhjustel võimalik lepingujärgseid kohustusi täita. Ülejäänud kaheksa mentorit toetasid ja nõustasid regulaarselt kokku 21 õpetajat vastavalt õpetajate vajadustele ja lepingus ettenähtud mahtudele nii elektroonilisel ja/või telefoni teel kui ka kooolis kohapeal kuni 2015/16. õa lõpuni. Mentorite toetus oli järjepidev. Õpetajate tagasiside analüüsi alusel muudeti mentorite lepinguperioodi kestust: mentorite toetus ei lõppe koooliaasta lõpuga, vaid jätkub ka kuni kahe külastusega uue koooliaasta alguses, et muuta metoodika kasutamine järjepidevamaks ka uue õa alguses.

2015/16. õa-l metoodika kasutamist alustanud õpetajatest oli õa lõpus kogutud tagasiside põhjal 94,5% valmis metoodika rakendamist jätkama. Eesmärgiga toetada metoodika järjepidevat kasutamist ka uue õa alguses, külastasid 2016. aasta sügisel eelmise lepinguperioodi 8 mentorit 2015/16. õa metoodika rakendamist alustanud õpetajaid.

2016/17. õa-l toetasid 22 lepingulist mentorit 42 õpetajat vastavalt õpetajate vajadustele ja lepingus ettenähtud mahtudele, sh kooolikülastused, elektrooniline ja/või telefoni teel nõustamine. Üks 2016. aasta kevadel sõlmitud mentorilepingutest lõpetati ennetähtaegselt, kuna mentoril puudus võimalus lepingujärgselt õpetajat toetada.

2016/17. õa-l metoodika kasutamist alustanud õpetajatest oli õa lõpus kogutud tagasiside põhjal 88,8% valmis metoodika rakendamist jätkama järgmisel õppeaastal ning keskmiselt 92,1% õpetajatest olid rahul mentoritööga.

2017/2018 õa-l toetasid 32 mentorit 91 õpetajat vastavalt õpetajate vajadustele ja lepingus ettenähtud mahtudele, sh kooolikülastused, elektrooniline ja/või telefoni teel nõustamine. Ühe mentoriga lõpetati 2018. a veebruaris töövõtuleping poolte kokkuleppel, antud mentor asus tööle Tervise Arengu Instituuti VEPA Käitumisoskuste Mängu projektjuhina.

2017/2018 õa-l metoodika kasutamist alustanud õpetajatest oli õa lõpus kogutud tagasiside põhjal 96,8% õpetajatest oleksid valmis jätkama metoodika rakendamist järgmisel õppeaastal ning õpetajad olid väga rahul mentoritööga (keskmine hinne 5,8 6-pallisel skaalal).

2018/2019 õa-l toetab 31 mentorit 80 õpetajat. Neist on 8 koolimentorit, kellel on sõlmitud töövõtuleping Tervise Arengu Instituudiga, ja 3 koolimentorit, kelle tööd tasustab kool. Koolimentorid toetavad VEPA metoodikat rakendavaid õpetajaid oma koolis. 20 mentoriga on sõlmitud töövõtuleping Tervise Arengu Instituudiga ja nemad toetavad VEPA metoodikat rakendavaid õpetajaid vastavas piirkonnas. 2018. aasta kevadel viidi mentori tööülesanded vastavusse Balti Uuringu Instituudi soovitustega, lisades tööülesannete hulka õpetajate kovisioonigruppide juhendamise ja kohtumised koolijuhtkonna esindajaga.

1.1.7 Andmete kogumine ning hindamisinstrumentide analüüs.

2015 II poolaastal analüüsiti pilootaastal kasutusel olnud ankeete ja kohandati neid 2015/16. õa hindamistegevuse läbiviimiseks. Baastaseme mõõtmine viidi läbi 21 Käitumisoskuste Mängu metoodikat rakendamist alustanud klassis. Baastaseme hindamiseks külastasid TAI vaatlejad metoodika rakendamist alustanud klasse ja mõõtsid mittesoovitud käitumise hulka viieteist minuti kohta.

Lisaks täitsid õpetajad iga õpilase kohta tugevuste ja raskuste küsimustiku ja õpetaja enesehindamise küsimustiku. Mõõdetud tulemusi võrreldi kooliaasta lõpus mõõdetavate tulemustega, et anda hinnang metoodika mõjule seda rakendavates klassides.

2016 I poolaastal viidi lõpuni 2015/16. õa hindamistegevus. 2016. aasta talvel ja kevadel viisid TAI hindajad läbi klassivaatlusi, et hinnata mittesoovitud käitumiste hulka klassis, 2016. aasta kevadel täitsid õpetajad taas iga õpilase kohta tugevuste ja raskuste küsimustiku ning õpetajad enesehindamise küsimustiku. 2016. aasta talvel ja kevadel läbiviidud hindamistegevuse tulemusi võrreldi baashindamistulemustega (sügis 2015). Hindamistegevus näitas, et Käitumisoskuste Mängu rakendavad õpetajad peavad vähem tegelema õpilaste korralekutsumisega, tulevad tõhusamalt toime klassi juhtimise ja suunamisega, leiavad, et õpilaste enesekontroll ja sõbralikkus on suurenenud ning paranenud on õpetaja kontakt nendega, samuti soovivad nad metoodika kasutuselevõtmist ka teistele koolidele. 2016. aasta suvel valmis hindamistegevuse tulemusel 2015/16. õa kohta raport (http://www.terviseinfo.ee/images/2015-2016_oppeaasta_kokkuvote.pdf).

Hindamistegevus oli 2016/17. õa jooksul kahetasandiline. Õppeaasta jooksul viidi läbi tavapärane hindamistegevus (baastase sügisel, järeelhindamine kevadel) ning alustati ka laiema mõju-uuringuga. Mõju-uuring on osa hindamistegevusest ning kestis 2016. aasta sügisest 2018. aasta kevadeni.

2016. aasta sügisel koguti 2016/17. õa baastaseme andmeid kokku 63 klassi kohta, kellest 42 on metoodikat rakendavad klassid ning 21 on kontroll-klassid. Kokku 63 klassist, kus viidi läbi hindamistegevus, osalevad mõju-uuringus 42 klassi (21 rakendavat klassi ja 21 kontrollklassi).

Rakendavate klasside seast osalevad 21 Käitumisoskuste Mängu mõju-uuringus ja 21 rakendavad metoodikat uuringu väliselt. Mõju-uuring on osa hindamistegevusest, kuid lühiajalisem ja detailsem. Hindamisinstrumentid on mahukamad kui tavapärase hindamistegevuse raames kasutatavad instrumentid. Mõju-uuringusse on kaasatud ka lapsevanemad ning lastega viiakse läbi arvutipõhine test.

Hindamistegevusi viidi läbi mõju-uuringus osalevates klassides (metoodikat rakendavates ja kontrollklassides) ning uuringuvälistes metoodikat rakendavates klassides, kuid seda erinevas mahus.

Andmete kogumiseks täitsid kõik õpetajad laste kohta (kõigi 63 klassi kohta, kes on programmi kaasatud 2016/17. õa) tugevuste ja raskuste küsimustiku (hindamistegevuse instrument) ja enda kohta (63 õpetajat) õpetaja enesetõhususe

ankeedi (hindamistegevuse instrument). Mõju-uuringus osalevates klassides olid kaasatud ka lapsevanemad, kes täitsid samuti tugevuste ja raskuste küsimustikud. Lisaks viidi 24 mõju-uuringus osalevas klassis (tehti alavalim) läbi *Go/no-go* arvutipõhine test, et hinnata laste pidurduslikku kontrolli ehk võimet pärssida ebakohaseid või ebasobivaid käitumuslikke vastuseid või reaktsioone. Õppeaasta alguses mõõdetud tulemusi võrreldakse kooliaasta lõpus mõõdetavate tulemustega, et anda hinnang metoodika mõjule rakendavates klassides. Mõju-uuringus osalevates klassides viiakse läbi jätkuhindamine järgmise õppeaasta lõpus, hindamaks metoodika mõju püsivust.

2017. aasta kevadel viidi läbi järeelhindamine kokku 63-s klassis: 42 metoodikat rakendavat ning 21 kontroll-klassi. Selleks täitsid kõik 63 klassi õpetajad iga oma õpilase kohta tugevuste ja raskuste küsimustiku ja enda kohta õpetaja enesetõhususe ankeedi. Kooliaasta lõpus rakendavatel õpetajatel kogutud tagasiside näitas, et õpetajad on rahul oma mentori tööga, on VEPA metoodikat kasutades muutunud rahulikumaks ja enesekindlamaks ning peavad vähem tegelema õpilaste korraldussumisega. Õpetajad märgivad, et lapsed pingutavad tunnis rohkem, vähenenud on tundi segav käitumine ning suurenenud õpilaste enesekontroll. Tugevuste ja raskuste küsimustiku täitsid ka mõju-uuringusse kaasatud klasside laste vanemad (42). Lisaks viidi 24 mõju-uuringus osalevas klassis (tehti alavalim) läbi *Go/no-go* arvutipõhine test. Hetkel tegeletakse mõju-uuringu eel- ja järelandmete analüüsiga.

2017/2018 õa algul viidi baashindamine läbi 91 programmiga liitunud klassis. Selleks täitsid õpetajad iga oma õpilase kohta tugevuste ja raskuste küsimustiku ning enda kohta enesetõhususe ankeedi. Paralleelselt jätkub ka mõju-uuringu tulemuste kokkuvõtmine ning analüüs.

2017. aastal viidi läbi ka programmi protsessi vahehindamine Balti Uuringute Instituudi poolt, mille raames sooviti saada praktikas rakendatavaid ettepanekuid, kuidas metoodika üle-eestilist kasutamist ja pidevat laienemist süsteemi tasandil kõige tõhusamalt korraldada. Selleks vaadati, kas tegevuste elluviimise protsessid aitavad parimal võimalikul viisil kaasa eesmärkide saavutamisele ning on asjakohased ja jätkusuutlikud. Vahehindamine näitas positiivseid tulemusi senise rakenduspraktika kohta, kuid tõi välja ka soovitusi programmi edaspidiseks arendamiseks, mida projekti meeskond järk-järgult vastavalt võimalustele ellu hakkab viima.

2018. aasta kevadel täitsid õpetajad uuesti iga enda klassi õpilase kohta tugevuste ja raskuste küsimustiku ning õpetaja enesehindamise küsimustiku. Baastaseme osas toimus andmekogumine 2017. aasta sügisel. Andmed on sisestatud ja koostatud on andmebaas VEPA rakendamise eel- ja järelküsitusluse andmetega. Analüüs ja õppeaasta raporti koostamine toimub 2018. aasta II poolaasta tegevuste hulgas (raport valmib septembri esimeses pooles).

Lisaks täitsid VEPA-t rakendavad õpetajad maikuus elektroonse tagasisideankeedi. Tagasisideküsitusluse tulemused on kokku võetud ning need lisatakse koos teiste küsimustike andmetega õppeaasta raportisse. Tagasisidest ilmnes, et õpetajad on väga rahul neid toetanud mentori tööga (keskmised hinnangud 6-pallisel skaalal on vahemikus 5,7-5,9) ja soovitaks VEPA rakendamist ka teistele õpetajatele (keskmine hinnang 10-pallisel skaalal on 9,0). Õpetajad on märganud, et peale VEPA metoodika kasutuselevõtmist on vähem segavat käitumist ja sellega seotud korraldussumisi tunnis, lapsed pingutavad rohkem ja suurenenud on nende enesekontroll, õpilased teevad üksteisega rohkem koostööd ja oskavad märgata üksteise käitumist, paranenud on õpetaja kontakt lastega.

2017/2018 õppeaastal lõppes kaheaastane täpsem mõju-uuring sekkumis- ja kontrollrühma osavõtul (mõlemas rühmas 21 klassi). Kevadel täitsid uuringus osalevate klasside õpetajad ja õpilaste vanemad viimast korda küsimustikke (eelmised andmekogumised toimusid 2016/2017 õppeaasta alguses ja lõpus). 2017 a II poolaastal pani Kognitiivse ja Käitumisteraapia Keskus kokku andmebaasid kooliaasta algul kogutud Go/No-go testi andmetest, kooliaasta lõpus kogutud andmetest ning eel- ja järelhindamise andmetest. Nende põhjal koostati 2018 a I poolaastal raport, mis kajastab muutuseid laste enesekontrollivõimes ajas. Raporti ja teiste mõju-uuringu raames läbi viidud hindamistegevuste põhjal koostatakse 2018 a teadusartikkel, mis kirjeldab VEPA mõju laste vaimsele tervisele ja käitumisele.

Sekkmisrühma klassid alustasid VEPA rakendamist õppeaastal 2016/2017 ning samal aastal alustanud kontrollklassid saavad VEPA-ga liituda 2018/2019 õppeaastal (kontrollklassid ei tohtinud kahe mõju-uuringu aasta jooksul metoodikat rakendada).

2018. a juuni alguses viidi läbi tagasisideküsitlus mentorite seas, et selgitada nende rahulolu tööga, nõustamise ja koolituse vajadusi. Küsitluses osales 26 mentorit 31-st. Selgus, et mentoritel on heal tasemel töemotivatsioon (6-pallise skaala keskmine hinne oli 5,1). Mentorid vajavad kõige rohkem ühiseid kohtumisi, arutelusid ja refleksiooni. Septembris valmis 2017/2018 õppeaasta koondraport, mis sisaldab erinevate küsitluste tulemusi, ja on üleval terviseinfo.ee lehel.

2019. a I poolaastal teostati mitmeid tagasiside kogumisi. Jaanuaris-vebruaris toimus õpetajate III koolituspäev, mille elektroonsele tagasisideankeedile vastas 65 õpetajat (vastamismäär 85%). Hinnangud koolitajate oskustele ja teadmistele olid kõrged – 6-pallisel skaalal vahemikus 5,4-5,6. Lisaks uutele teadmistele peeti väga abistavaks kogemuste ja ideede jagamist õpetajate vahel. Märtsi lõpus toimus uute mentorite väljaõpe. Elektroonsele tagasisidele vastas 30 koolitatut (vastamismäär 100%). Hinnangud koolitaja oskustele ja teadmistele olid kõrged – 6-pallisel skaalal vahemikus 5,5-5,9. Kõrgelt hinnati ka enda motivatsiooni mentorina alustamiseks – 5,7 palli.

Maikuu täitsid 2018/2019 kooliaastal VEPA-t rakendanud õpetajad ja neid toetanud mentorid elektroonse tagasisideankeedi. Vastas 54 õpetajat ja 26 mentorit (vastamismäär 68% ja 84%). Küsitluse põhjal on valminud lühike ülevaade koolidele ning pikem kokkuvõtte kodulehele koostatakse augustis. Õpetajate rahulolu oli ka sellel õppeaastal kõrge ning nähakse muutusi nii endas kui õpilastes. Nii õpetajad kui mentorid mainivad kõige enam tundi segava käitumise vähenemist, laste suurenenud enesekontrolli ja pingutamist, õpetaja suurenenud enesekindlust ja rahulikkust. Mentorite motivatsiooni tase VEPA rakendamisel on 10-pallisel skaalal 8,5 ning õpetajate puhul 8,3. Õpetajad soovivad VEPA-ga jätkata ka järgneval õppeaastal ning vajavad selleks jätkuvaid kokkusaamisi, kogemuste vahetamist ja infot.

1.1.8 Veebilehe- ja keskkonna loomine ning vajadusel hanke läbiviimine.

2015. aastal alustati Käitumisoskuste Mängu veebilehe ja keskkonna loomist. Programmi kohta on info peamiselt leitav <http://www.terviseinfo.ee/vepa> ja Facebookis <https://www.facebook.com/kaitumisoskustemang>.

2016. aasta jooksul täiendati pidevalt olemasolevat Käitumisoskuste Mängu veebilehte. Veebileht sisaldab ajakohast infot programmiga liitumise, liitunud koolide, hindamistegevuse jms kohta.

Käitumisoskuste Mängu veebikeskkond valmis septembris 2016. Veebikeskkonna, veebilehe ja ka sotsiaalmeedia lehe uuendamine toimub jooksvalt, järjepidevalt ja vastavalt vajadustele.

2017. aastal täiendati jooksvalt veebikeskkonna sisu. Sisus tehti täiendusi vastavalt teemadele, mida on õpikus ja muudes abimaterjalides vähem kajastatud, näiteks hariduslike erivajadustega õpilaste kaasamine ja tõendus põhine taust metoodika elementidel. Mentoritele loodi veebikeskkonda nimelised kasutajad. Mentorite tagasiside pinnalt arendatakse veebikeskkonda kasutajasõbralikumaks, misjärel jagatakse paroolid ka õpetajatele.

2018. aastal jätkati olemasoleva Käitumisoskuste Mängu veebilehe ning Facebook'i keskkonnas VEPA programmi tutvustava lehekülje täiendamisega. Positiivseks tulemuseks võib pidada, et Facebook'i lehekülje püsikülastajate arv kasvas kuni 800 inimeseni.

Veebikeskkond on loodud, kuid ei ole kasutusel, kuna VEPA mentorid ja õpetajad kasutavad aktiivselt teisi kanaleid suhtlemiseks, info ja materjalide jagamiseks (nt kinnine grupp Facebook'i keskkonnas).

2019. aasta esimesel poolaastal veebikeskkonna arendamisega seotud tegevusi ei toimunud, kuna mentoritel puudub vajadus veebikeskkonna järele; seda asendab kinnine grupp Facebook'is, isiklik kontakt koolitajatega või teiste mentoritega ning individuaalsed vestlused projektijuhiga. Õpetajad eelistavad isiklikku suhtlemist mentori ja kolleegidega ning soovi korral jagavad oma kogemusi kinnises Facebook'i grupis.

1.1.9 Käitumisoskuste Mängu teavitustegevused.

2015. aasta augustis tutvustati Käitumisoskuste Mängu Võrus hariduskonverentsil, kohtuti mitmete tervist edendavate koolide ja lasteade koordinaatoritega, kellele metoodikat suvapäevade raames tutvustati. Lisaks avaldati Õpetajate Lehes artikkel <http://opleht.ee/25870-voitjameeskonnad-voivad-teha-loomade-haali/> ja Terviseinfo blogis Käitumisoskuste Mängu tutvustav postitus <http://www.terviseinfo.ee/et/blogi/4411-kaitumisoskuste-mang-aitab-opetajatel-ja-opilastel-saada-veel-paremaks->.

2016. aasta veebruaris õpetajate täienduskoolitusel (26.02.2016) filmiti ja loodi õpetajate kogemusvideo „Mida arvavad õpetajad metoodikast“ (<http://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamise/koolis/tervise-edendamise-koolis/koostoprojektid/vepa-mang/videod>). Lisaks avaldati kaks artiklit: <http://arvamus.postimees.ee/3662785/karin-streimann-kuidas-lapse-enesekontrollivoime-tema-elu-mojutab> ja <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/mis-tooks-kooliroomu-tagasi?id=74416991>.

2016. aastal tutvustati metoodikat erinevatel seminaridel/infopäevadel, näiteks Viljandi laste heaolu teemapäeval, Haapsalu riskikäitumise ennetuse teemalisel rahvusvahelisel konverentsil, “Maakondliku võrgustikutöö edendamine turvalisusesuurendamiseks” konverentsil, Rajaleidja keskuste sotsiaalpedagoogidele, Läänemaa vaimse tervise infopäevadel, Nõmme linnaosas töötavatele sotsiaal- ja eripedagoogidele, metoodikat tutvustati kohalikele õpetajatele Viiratsi Koolis, Põltsamaa Ühisgümnaasiumis, Väana Mõisakoolis. Lisaks tutvustati käitumisoskuste mängu metoodikat ka teistel TAI üritustel nagu nt uimastiennetuse infopäevad, mis toimusid regulaarselt eri maakondade keskustes maakonna koolidele.

2017. aasta esimeses pooles ilmus mitu artiklit VEPA metoodikast. Artiklid on leitavad siit: <http://vepa.ee/index.php/vepa-veebis/>. Kõige olulisem kajastus on ehk TV3 uudistes ilmunud lugu, mis on nähtav siit: <http://uudised.tv3.ee/ceesti/uudis/2017/04/03/milliseid-tulemusi-uus-manguline->

[vepa-oppemeetod-rakvere-pohikoolis-andis-vaata-videost](#). Lisaks tutvustati VEPA metoodikat alkoholikonverentsil „Noortele suunatud ennetus – mida teha ja mida mitte“ ja erinevatel regionaalsetel haridusüritustel, seda tehti koostöös Rajaleidjakeskuste, mitmete kohalike omavalitsustega ja ka töötavate mentoritega.

2018. aastal ilmusid regulaarselt VEPA metoodikat tutvustavad artiklid (nt *Õpetaja suupillimäng aitab lastel uimastitest ja narkootikumidest hoiduda*, Eesti Ekspress, 19.01.2018). VEPA Käitumisoskuste Mängu metoodikat mainiti mitmekordselt ka kohalikes ajalehtedes (nt *Võru Kesklinna Koolis luuakse õpirõõmu tõenduspõhiste meetoditega*, 01.04.2018, Võru Leht) ja arvamusalustades (*Õpetaja ei tohi olla nagu Kim Jong Un*, Eesti Päevaleht, 29.01.2018).

2018. aasta kevadel toimus VEPA metoodikat ja positiivset vanemlust tutvustav seminar TLÜ-s Eripedagoogika magistriõppes tudengitele (koostöös „Imelised aastad“ programmi esindajaga).

2018. aasta kevadel viidi läbi kirjatööde konkursi „Olen VEPA!“ 1.-4. kl. eesti- ja vene õppekeele VEPA õpilaste seas. Konkursile esitati 20 tööd 14 koolist üle Eesti, millest tunnustati võitjateks 7 tööd.

Valmis VEPA kodu e-põhine vanemaraamat eesmärgiga lihtsustada VEPA metoodika tutvustamist lastevanemate seas ning kaasata neid koolis rakendatava lähenemisega. Kõikidel VEPA huvilistel on võimalik liituda igakuiselt ilmuva tasuta uudiskirjaga, mille registreerimislink <http://eepurl.com/cCwgUn> asub VEPA kodulehel uudiste rubriigis. Mentorid viisid läbi VEPA metoodikat tutvustavaid üritusi üldhariduskoolides (nt Merit Lilleleht, mai 2018, Saue Gümnaasium).

2018. aasta teisel poolaastal jätkati VEPA programmi tutvustavate tegevustega, nt:

- TLÜ õppejõud ja VEPA programmi koolitaja Triin Ulla tutvustas VEPA metoodika põhimõtteid kaasava hariduse kontekstis (juuli 2018, nt Nüüdisaegne õppimine ja õpetamine kaasavas koolis, Raplamaa Sõnumid, 04.07.2018).

- VEPA programmi esindajana viis Tiina Rum läbi VEPA metoodika teemalist töötuba Tartu Haridusfestivalil (oktoober 2018), mis sai positiivse vastukaja erinevatelt osalejatelt.

- VEPA programm oli esindatud Ennetava mõtteviisi konverentsil (november 2018, Türi), kus VEPA mentor Pille Õis viis läbi VEPA metoodikat tutvustava töötoa (Kuidas paljundada koolirõõmu?, Õpetajate Leht, 23.11.2018).

VEPA programm on aktiivne Kiusamisest Vaba Haridustee koalitsiooni liige, panustades aktiivselt koalitsiooni uue strateegia ja tegevuskava väljatöötamisele.

VEPA mentorid võtsid aktiivsema positsiooni VEPA programmi ja vastava metoodika tutvustamisel programmiga liitunud koolides, nt viies läbi koostöös õpetajatega lapsevanemate koosolekuid või tutvustavaid üritusi teistele õpetajatele (nt Anti Einpaul, Kaja Kivisikk jt).

2018. aasta novembris toimus VEPA jõulukaartide konkursis kõikide VEPA metoodikaga liitunud klasside seas eesmärgiga leida VEPA-teemaline jõulukaart. Konkursist võtsid osa 20 klassi üle Eesti ja tulemuseks valiti 5 jõulukaarti, mille digitaliseeriti ning saadeti pühade ajal VEPA programmi partneritele ja VEPA programmis osalejatele (nt

<https://www.facebook.com/vepamang/photos/a.226621287688224/898895710460775/?type=3&theater>)

2019. aasta esimesel poolaastal jätkati VEPA programmi tutvustavate tegevustega, nt:

- TLÜ õppejõud ja VEPA programmi koolitaja Triin Ulla koostöö Marina Kurvitsaga viis läbi VEPA programmi tutvustuse Facebook'i otse-eetris (järel vaadata saab siin: https://www.youtube.com/watch?v=sA22I_7VZvk).

	<p>- Olulisemad artiklid, kus mainiti VEPA programmi ja selle mõju on: Töövarjuna vastutustunnet uurimas, Õpetajate Leht, 08.03.2019, Ott Oja Arvamuslugu, Postimees, 18.03.2019, Mentorlus tagab eduka õppimise, Õpetajate Leht, 17.05.2019.</p> <p>- Aktiivsemat positsiooni VEPA programmi tutvustamisel võtsid ka õpetajad, kes viivad läbi avatud uste päevad oma VEPA klassides või vastavad töötoad kolleegidele piirkonnakoolides (nt PÜG-is kohtusid lasteaia ja algklasside õpetajad, Vali Uudised, 27.02.2019 ja Õpetajate koostöötund, Vooremaa 19.02.2019).</p> <p>2019. aasta mais ja juunis on kaitstud kolm magistritööd, mille fookuses olid VEPA programmi rakendamise mõju õpilastele:</p> <p>- Karoli Helia Kolk: VEPA Käitumisoskuste Mängu elementide kasutamine autsimispektri häirega õpilase sotsiaalsete oskuste arendamisel, Tallinna Ülikool 2019.</p> <p>- Birgit Pärn: Eritoega aktiivsus- ja tähelepanuhäirega õpilaste toetamise võimalused VEPA metoodikast tulenevate tõendus põhiste elementide kasutamisel õppetunnis, Tallinna Ülikool 2019.</p> <p>- Minni Aia-Utsal: Pro- ja antisotsiaalse käitumise sagedus ja motiivid VEPA Käitumisoskuste Mängu rakendanud ja kontrollklasside õpilaste hinnangul, Tartu Ülikool 2019.</p> <p>Tuleval õppeaastal plaanitakse jätkata koostööd Tallinna Ülikooliga ja Tartu Ülikooliga, kaasates ülikooli lõpetajaid uurima VEPA Käitumisoskuste Mängu programmiga seotud teemasid.</p> <p>1.1.10 Juhtrühma moodustamine ja kokku kutsumine.</p> <p>2015. aastal moodustas Siseministerium 23.11.2015 siseministri käskkirjaga nr 1-3/207 Käitumisoskuste Mängu juhtrühma.</p> <p>Juhtrühma juhib Siseministerium, juhtrühma kuuluvad Tervise Arengu Instituudi tervise ja heaolu edendamise keskuse, Haridus- ja Teadusministeriumi üldharidusosakonna, Sotsiaalministeriumi laste ja perede osakonna ja SA Innove hariduse tugiteenuste agentuuri õppenõustamisteenuste keskuse esindajad.</p> <p>2015. aastal ei toimunud juhtrühma koosolekuid, kuna puudusid olulised teemad mida juhtrühmas arutada.</p> <p>2016. aasta juhtrühma koosolek toimus 18.01.2016, kus arutati juhtrühma ülesandeid. TAI andis ülevaate projekti hetkeseisust, 2016. aasta tegevustest ning edasistest plaanidest.</p> <p>2017. aastal toimus juhtrühma koosolek 16.02.2017, kus arutati metoodika mõju-uuringu, hetkeseisu ja 2017. aasta olulisemate tegevuste ning metoodika jätkusuutlikkuse üle.</p> <p>2018. aastal toimus juhtrühma koosolek 12.09.2018. Koosolekul tegi TAI ülevaate programmi rakendamise seisust sh tõi välja, et programmi eesmärgid saavad 2019. aasta keskpaigaks täidetud. Vajalik on alatatada programmi edasise jätkusuutliku rakendamise osas arutelu ning leida vahendid. Lisaks tutvustati VEPA mängu mõju-uuringu esialgseid tulemusi.</p> <p>1.1.11 Partnerluslepingu sõlmimine.</p> <p>Siseministerium sõlmis TAI-ga partnerluslepingu (8.10.2015).</p>
--	---

8. Väljund- ja tulemusnäitajate täitmine[1] (kumulatiivselt)

Programmis osalejate arv	Kavandatud saavutustase [2]	Tegelik saavutustase	Põhjendus näitaja üle- või alatäimisel
Toetatavate tegevuste panus rakenduskava väljundnäitajasse			
Programmis osalevate õpilaste arv	7500	4899	2014/2015 õppeaastal osales sekkumistegevustes 500 õpilast. 2015/2016 lisandus 442 õpilast, eesmärk oli kaasata 400 õpilast. 2016/2017 õppeaastal lisandus 826 õpilast. 2017/2018 õppeaastal lisandus 1657 õpilast. 2018/2019 õppeaastal lisandus 1474 õpilast.
Programmi rakendavate õpetajate arv	330	254	2014/2015 õppeaastal osales sekkumistegevuses 20; 2015/2016 õppeaastal 21 õpetajat ning 2016/2017 õppeaastal lisandus 42 õpetajat. 2017/2018 õppeaastal lisandus 91 õpetajat. 2018/2019 õppeaasta lisandus 80 õpetajat. 2019/2020 õppeaastal plaanib liituda ligikaudu 130 õpetajat.
Toetatavate tegevuste panus rakenduskava tulemusnäitajasse <i>Näidatakse ainult juhul, kui TAT panustab otseselt rakenduskava tulemusnäitajasse.</i>			
Näitaja 1			

Toetatavate tegevuste spetsiifilised väljundnäitajad			
Programmi rakendavate õpetajate arv	330	254	

Toetatavate tegevuste spetsiifilised tulemusnäitajad			
Mittesoovitud käitumiste keskmine arv	Väheneb kolmandiku võrra	1) On vähenenud 44% 2) On vähenenud 54%	1) Võrreldud on mentorite poolt teostatud tunnivaatluste andmeid sügisel 2017 ja kevadel 2018. 2) Võrreldud on mentorite poolt teostatud tunnivaatluste andmeid sügisel 2018 ja kevadel 2019. Kooliaasta lõpuks olid mittesoovitud käitumised mõlemal korral vähenenud enam kui 1/3 võrra.

Toetatavate tegevuste lõpp-eesmärgist täidetud (%):	<i>Programmis osalevate õpilaste arv moodustab hetkel lõppeesmärgist ≈109% Programmi rakendavate õpetajate arv moodustab lõppeesmärgist 115%</i>
Toetatavate tegevuste lõpp-eesmärgi täitmise selgitus:	<i>Programmi seatud eesmärk 2019. I poolaastale on saavutatud.</i>

9. Hinnang toetatavate tegevuste tulemuslikkusele ja püstitatud eesmärkide saavutamisele[3]

„Käitumisoskuste Mängu arendamine ja laiendamine õpilaste koolis toimetuleku parandamiseks ja riskikäitumise ennetamiseks“ peamised eesmärgid on saavutatud. 2015., 2016., 2017., 2018. aasta ja 2019 I poolaasta tegevuste analüüsile tuginedes mõeldi põhjalikumalt läbi järgmise kalendriaasta tegevused, mis aitavad kaasa tegevuste tulemuslikkuse suurendamisele ning eesmärkide saavutamisele. Fookuses on VEPA programmi jätkusuutlikkuse tagamine ja VEPA programmi kättesaadavuse võimaldamine üle Eesti.

10. Toetatavate tegevuste mõju läbivatele teemadele[4]

Horisontaalne teema	Kavandatud mõju (märkida ristiga)		Tegelik mõju (märkida ristiga)	
	Jah	Ei	Jah	Ei
Regionaalareng	x		x	

Selgitus:

Käitumisoskuste Mängu rakendamisel on regionaalarengule toetav mõju. Käitumisoskuste Mängu rakendatakse Harju, Lääne-Viru, Ida-Viru, Jõgeva, Viljandi, Tartu, Võru, Hiiu, Järva, Lääne, Pärnu, Rapla, Valga ja Saare maakonnas. Alates 2018/2019 õa-st rakendatakse VEPA Käitumisoskuste Mängu metoodikat ka Põlva maakonnas. Metoodikat rakendatakse nii linnakoolides (52 kooli), kui ka maakonna koolides (32 kooli). Metoodika rakendamine maakoolides toetab kohalikku elu ja seeläbi ka regionaalarengut. Metoodika rakendamise tarbeks loodud õpetajate ja mentorite koostöövõrgustiku abil toimub piirkondlikke erinevusi tasakaalustav areng. Üksteise tundmine, koostöö ja sarnaste eesmärkide

nimel töötamine on piirkonna arengule suur lisaväärtus, mis omakorda panustab regionaalarengu toetusse.				
Infoühiskond		x		X
Selgitus:				
Riigivalitsemine	x		x	
<p>Selgitus:</p> <p>Käitumisoskuste Mängu elluviimisele on kaasatud mitmed avaliku sektori asutused nagu kohalikud munitsipaal- ja riiklikud ülikoolid, erinevate ministriumide esindajad, kes tegutsevad noorte huvides. Seda nii juhtrühma, kiusamisvaba koolitee koalitsiooni kui ka igapäeva töö kaudu. Eri sektori asutuste ühiste eesmärkide nimel tegutsemine aitab tagada programmi tulemuste saavutamise ning annab võimaluse koostöö arendamiseks, programmi jätkusuutlikkuse tagamiseks ning ühtse riigivalitsemise arenguks.</p>				
Võrdsed võimalused	x		x	
<p>Selgitus:</p> <p>Käitumisoskuste Mängu programmiga liitumise võimalus on tagatud kõigile I ja II kooliastmes õppivatele noortele olenemata soost, rahvusest, usulisest kuulumisest, emakeelest või puudest tulenevate erivajaduste olemasolust. Käitumisoskuste mängu programmiga saavad liituda kõik klassid ja koolid maakondadest, kus on tööl metoodika rakendamist toetav mentor. Metoodikat rakendavate õpetajate seas meessoost õpetajaid ei ole. Võrdsete võimaluste edendamiseks viidi 2016. aasta juunis läbi võrdõiguslikkuse teemaline koolitus Käitumisoskuste Mängu mentoritele ning võrdsed võimalused ja kaasav haridus on alateemana kajastatud ka regulaarselt toimuvatel täiendkoolitustel. Käitumisoskuste Mängu rakendamisega ennetatakse noorte käitumisprobleeme ja õppeedukuse langemist. Seetõttu jõuab pikaajase tulemusena rohkem noori tööturule ning väheneb noorte sotsiaalse tõrjutuse tekkimise risk. Käitumisoskuste Mäng aitab ennetada ka noorte vaimse tervise probleemide ja sõltuvuskäitumise tekkimist, see omakorda edendab kohalikul tasandil tervislikke eluviise ja turvalist elukeskkonda.</p>				
Keskkonnahoid ja kliima		x		x
Toetatav tegevus ei panusta keskkonnahoidu ja kliimasse.				

11. Toetuse saaja hinnang partnerluse toimimisele

Täidetakse juhul, kui TAT tegevuste elluviimisele on kaasatud partnerid või on ettenähtud koostöö, mis on eelduseks TAT eesmärkide saavutamisele.

Lisaks hinnata partnerluse mõju TATi tulemustele.

NB! Koos aruandega esitatakse TAT lisa 4.

Aruande koostaja	Ametikoht	Allkiri	Kuupäev
Tiia Pertel	TAI laste ja noorte valdkonna juht	<i>allkirjastatud digitaalselt</i>	

Kinnitus esitatud andmete õigsuse kohta

Allkirjaõiguslik isik	Ametikoht	Allkiri	Kuupäev
Toomas Veidebaum	TAI teadusdirektor	<i>allkirjastatud digitaalselt</i>	

Täidab elluviija

Kinnitan aruande:			
Nimi	Ametikoht	Allkiri	Kuupäev
		<i>allkirjastatud digitaalselt</i>	

-
- [1] Võimaluse korral esitada andmed soo kaupa.
[2] TAT-is või rakenduskavas fikseeritud sihttase.
[3] Täidetakse kumulatiivselt seisuga 31.12.
[4] Täidetakse kumulatiivselt seisuga 31.12